

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 23 grudnia 2024 r.

Poz. 5840

UCHWAŁA NR VIII/36/24 RADY GMINY GRABOWO

z dnia 20 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465; zm.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1572) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177; zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 818 oraz z 2024 r. poz. 742, poz. 743, poz. 858 i poz. 1572, M. P. z 2024 r. poz. 230) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

**Przewodniczący Rady
Gminy**

Edward Chrzanowski

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr VIII/36/24
Rady Gminy Grabowo
z dnia 20 grudnia 2024 roku

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GRABOWO
NA LATA 2025 – 2027**

Spis treści

WSTĘP	2
I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	5
II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ	5
III. ADRESACI PROGRAMU	5
IV. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE GRABOWO	6
V. ZASOBY GMINY GRABOWO	10
VI. CELE PROGRAMU.....	13
VII. REALIZATORZY PROGRAMU	16
VIII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU	16
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	17
X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	17

WSTĘP

Rodzina stanowi jedno z najcenniejszych dóbr ludzkości. Jest naturalnym miejscem wzrastania i rozwoju, pierwszym środowiskiem, które kształtuje człowieka, gdzie dziecko oczekuje klimatu miłości, zrozumienia i zatroskania, które będą podstawą budowy poczucia bezpieczeństwa koniecznego do prawidłowego rozwoju dziecka, jak również prawidłowego funkcjonowania osoby dorosłej w społeczeństwie. Dzieci żyjące w rodzinie uczą się sztuki porozumienia z innymi, poszanowania odmienności oraz poczucia własnej i innych godności. Codzienny kontakt z kochającym członkiem rodziny daje możliwość na prawidłowy rozwój relacji międzyludzkich oraz pełny rozwój osobowości. Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia należy do obowiązków rodziców. Jest to również ich prawo i przywilej. To rodzice mogą nauczyć dzieci szacunku dla drugiego człowieka, rozwiązywania problemów bez krzyku i przemocy, wymiany poglądów bez kłótni i agresji. Czas poświęcony dzieciom na każdym etapie rozwoju zaprocentuje w przyszłości. Wobec niekwestionowanej roli rodziny w prawidłowym rozwoju dziecka należy dążyć do takich zmian w systemie wspierania rodziny, które pozwolą przyjść z pomocą w odpowiednim momencie, kiedy wystąpią pierwsze poważne trudności. Możliwość otrzymania kompleksowego wsparcia w sytuacji trudnej, kryzysowej jest podstawą do zatrzymania się i podjęcia działań naprawczych. Ważną kwestią jest również wsparcie rodzin, które w pewnym momencie nie poradziły sobie z prawidłowym wypełnianiem obowiązków wobec dzieci. Praca ukierunkowana na nabycie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, rozwinięcie posiadanych umiejętności, wskazanie zasobów jakie posiada rodzina może pozytywnie wpłynąć na dalsze funkcjonowanie rodziny. Myślą przewodnią zawsze musi być kwestia, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest najlepszym miejscem dla rozwoju i samorealizacji dzieci. Ważnym aspektem programu jest współpraca poszczególnych instytucji, które pracując oddzielnie nie osiągną oczekiwanych rezultatów. Jedynie kompleksowa pomoc i wsparcie na zasadzie współpracy i zaangażowania przedstawicieli wielu środowisk daje nadzieję na osiągnięcie zamierzonych celów. Wspieranie rodziny musi być oparte o nowe rozwiązania, mające charakter działań profilaktycznych lub zmierzających do reintegracji rodziny, w zakresie funkcjonowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025 – 2027 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów

z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025-2027. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych. Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Działania profilaktyczne w w/w programach skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Rodzinie takiej powinno się zapewniać wsparcie, które polegać będzie w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny; pomocy

w integracji rodziny;

- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2025-2027. Założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025-2027 jest zgodny z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- 6) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
- 8) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grabowo do 2034 roku, przyjęta Uchwałą Nr VI/25/24 Rady Gminy Grabowo z dnia 30 października 2024 r.;
- 9) ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923 z późn. zm.);
- 10) ustawa z dnia 1 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 z późn. zm.).

III. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025-2027 skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Grabowo, które wychowują dzieci

i przeżywają różnego rodzaju trudności lub są zagrożone występowaniem tego typu zagrożeń, a jednocześnie nie są w stanie pokonać tych trudności samodzielnie. A także dla rodzin, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi i powrotu dziecka do domu rodzinnego.

W szczególności Program adresowany jest do:

- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- dzieci i młodzieży, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

IV. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE GRABOWO

1. Sytuacja demograficzna w Gminie Grabowo

Gmina Grabowo to gmina wiejska położona w północno-zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie kolneńskim. Gmina zajmuje obszar 128,5 km². Na jej obszarze znajduje się 34 miejscowości będących sołectwem i 3 kolonie.

Według danych będących w posiadaniu Urzędu Gminy liczba ludności według stanu na dzień 30.06.2023 roku wynosiła 3232 osoby, z czego 49,2 % stanowiły kobiety, a 50,8 % mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 8,99 % ludności powiatu. Struktura ludności gminy przedstawia się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,09 %, osoby w wieku produkcyjnym 60,24 %, a w wieku poprodukcyjnym 20,67 %. W latach 2021-2023 liczna ludności spadła o 4,33 %. Odpływ mieszkańców z terenu gminy spowodowany jest głównie odpływem ludności do okolicznych miast w poszukiwaniu pracy, a także opuszczaniem przez młodzież rodzinnych stron w związku z nauką (studiami) i w głównej części już nie powracającymi na stałe do miejsca pochodzenia.

2. Bezrobocie w Gminie Grabowo

Liczba bezrobotnych w powiecie kolneńskim wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 2 056 osób, a bezrobotni mieszkańcy gminy Grabowo w liczbie 144 osoby stanowiły 7,0 % ogółu bezrobotnych w powiecie. 46,53% ogółu osób bezrobotnych stanowiły kobiety, a 53,47 % mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w 2023 r. w gminie Grabowo wynosiło 17,8%. Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi czas pozostawania bez pracy. Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że na koniec grudnia 2023 roku udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności

wyniósł 2,91 %. Długotrwałość pozostawania bez pracy to okres 12 miesięcy bez podjęcia zatrudnienia.

Taka sytuacja niesie ze sobą zagrożenie dla życia społecznego osób, które doświadczają ubóstwa. Brak środków do życia wynikający z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne zaczynają zarówno pod względem ich emocji (przestają wierzyć w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestają poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (nie uczestniczą w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) nie widzieć sensu w staraniach się o pracę, we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Analizując dane dotyczące bezrobocia w gminie Grabowo należy uznać, że stopa bezrobocia ma tendencję malejącą. Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Kolnie wynika, że problem bezrobocia dotyka w większym stopniu mężczyzn.

3. Pomoc społeczna w Gminie Grabowo

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie w roku 2023 pomocą i wsparciem objął 108 osób, co stanowiło 3,34% wszystkich mieszkańców Gminy. W roku 2023 w stosunku do roku 2022, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 7 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zwiększyła się w stosunku do roku poprzedzającego o 5 rodzin. W roku 2023 Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie objął wsparciem w postaci świadczeń pieniężnych 59 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 49 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy ich liczba osiągnęła poziom 53 osób, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2022 o 8 osób. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w roku 2023 było bezrobocie, wielodzietność, niepełnosprawność i ubóstwo.

Tabela poniższa przedstawia liczbę rodzin, w których występują określone w ustawie dysfunkcje oraz liczbę osób w tych rodzinach, jednakże należy podkreślić, że zdarzają się przypadki, że u jednej osoby bądź w jednej rodzinie dysfunkcje występują łącznie np. ubóstwo jako główna przyczyna może być spowodowana bezrobociem, niepełnosprawnością bądź innymi wymienionymi niżej powodami.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z uwzględnieniem poszczególnych powodów jej przyznania zawartych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej (dysfunkcja)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	11	15
Sieroctwo	--	---
Bezdomność	--	--
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	112
w tym wielodzietność	20	112
Bezrobocie	31	56
Niepełnosprawność	13	30
Długotrwała lub ciężka choroba	3	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	1	3
w tym ; rodziny niepełne	1	3
rodziny wielodzietne	--	--
Przemoc w rodzinie	--	--
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	--	--
Alkoholizm	--	--
Narkomania	--	--
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	--	--
Trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy	--	--
Zdarzenie losowe	3	8
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03 za 2023 rok.

Analizując dane z kilku ostatnich lat można stwierdzić, że powody przyznania świadczeń utrzymują się na porównywalnym poziomie.¹

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie realizuje również zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za

¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.

życiem”, ustawy o Karcie Dużej Rodziny, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy o systemie oświaty, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie w roku 2023 wydał 132 Karty Dużej Rodziny w 51 rodzinach. Wsparcie w formie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami otrzymało 121 rodzin. Ogólnie ze wszystkich świadczeń rodzinnych skorzystało 215 rodzin oraz 14 osób uprawnionych do funduszu alimentacyjnego. W roku 2023 tutejszy Ośrodek wypłacił stypendia socjalne dla 83 uczniów, a z prawa do dodatku mieszkaniowego skorzystało 19 gospodarstw domowych.

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej tutejszy Ośrodek realizował Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Ze wsparcia w postaci dożywiania dzieci w szkole skorzystało 52 uczniów z 26 rodzin. W ramach Programu przyznano również 25 rodzinom finansową pomoc na zakup produktów żywnościowych w formie zasiłku celowego, a 7 osób skorzystało z pomocy rzeczowej w formie produktów żywnościowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie brał udział w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 Podprogram 2021 Plus ogłoszonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – wydawał skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej zgodnie z przekazanymi wytycznymi. W 2023 roku w ramach Programu z artykułów spożywczych skorzystało 66 osób z 23 rodzin.

Jednym z zadań obowiązkowych gminy realizowanych przez pracowników socjalnych jest prowadzenie pracy socjalnej rozumianej jako zawodowa działalność skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. W 2023 r. pracownicy socjalni udzielili pomocy w tej formie w 63 rodzinach.

W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat. W 2023 roku dwoje dzieci z Gminy Grabowo przebywało w rodzinie zastępczej i jedno dziecko w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej. W celu zapobiegania umieszczania dzieci w pieczy zastępczej należy dążyć do zwiększania kompetencji rodzicielskich, społecznych, ekonomicznych oraz zawodowych rodziców a także stymulować rozwój dzieci i młodzieży poprzez wskazywanie pozytywnych wzorców funkcjonowania społecznego.

5. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku w ramach procedury nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. W 2023 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Grabowo wpłynęły 3 formularze „Niebieskie Karty A” złożone w 3 rodzinach. Wypełniono 3 formularze „Niebieska Karta C” z osobami dotkniętymi przemocą oraz 3 formularze „Niebieska Karta D” ze sprawcami przemocy. W 2023 r. 5 rodzin objęto działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, z czego 1 rodzina ze względu na problem przemocy psychicznej i 4 rodziny ze względu na problem przemocy fizycznej. Wśród 12 osób doświadczających przemocy w rodzinie było 5 kobiet, 1 mężczyzna i 6 dzieci. W 2023 r. zakończono 5 procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej.

Zjawisko przemocy domowej na terenie Gminy Grabowo nie stanowi dominującego problemu, jednak dotyka również rodzin z dziećmi, które ponoszą szkody psychiczne, fizyczne, moralne, dlatego też problem jest traktowany priorytetowo.²

V. ZASOBY GMINY GRABOWO

1. Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie w ramach pracy socjalnej udziela swoim klientom pomocy w realizacji podstawowych funkcji rodziny i wspiera w wypełnianiu zadań wychowawczych mając przede wszystkim na względzie dobro dzieci. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W momencie gdy pomoc instytucjonalna w danym środowisku rodzinnym nie daje zadowalających efektów, decyzją sądu dziecko umieszczane jest w pieczy zastępczej, a gmina jest obowiązana pokrywać część kosztów na utrzymanie dziecka. Udział gmin we współ płaceniu stopniowo wzrasta. W pierwszym roku pobytu dziecka jest to 10%, w drugim 30%, a w trzecim i następnym 50%. A więc, im dłużej maluch będzie umieszczony w rodzinnym domu dziecka czy rodzinie zastępczej, tym więcej gmina dopłaci powiatowi. Na pokrycie kosztów jego utrzymania w rodzinie zastępczej spokrewnionej powiat wyda co najmniej 1002 zł miesięcznie, a w zawodowej – 1517 zł. To oznacza, że gdy dziecko trafi do jednej z takich rodzin, gmina zapłaci mu w pierwszym roku odpowiednio 100,20 zł lub 151,70 zł, od trzeciego roku będzie to już 501 zł oraz 758,50 zł. Więcej dopłaci gmina, gdy dziecko trafi do

² Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na Terenie Gminy Grabowo na lata 2021-2026.

placówki opiekuńczo-wychowawczej. Jest to związane z tym, że u nich koszt utrzymania dziecka sięga około 10 tys. zł za miesiąc. W 2023 r. gmina Grabowo poniosła koszty pobytu 2 dzieci w pieczy zastępczej i 1 dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na łączną kwotę 116.596,09 zł.

2. Placówki Oświatowe

Na terenie Gminy w ramach opieki przedszkolnej działa oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Grabowie, a w ramach szkolnictwa podstawowego działają 3 szkoły podstawowe w Grabowie, Surałach i Konopkach Monetach. Placówki oświatowe prowadzą działalność edukacyjno – wychowawczą, organizują wycieczki, wyjścia edukacyjne, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla dzieci i rodziców, organizacja zajęć dodatkowych, prowadzenie świetlicy szkolnej, wyrównywanie szans edukacyjnych.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

Celem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Do najważniejszych zadań GKRPAiPN należy zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych na terenie Gminy, zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie choroby alkoholowej oraz realizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, to grupa specjalistów reprezentujących różne służby i instytucje, powołana do realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, diagnozowanie problemu przemocy, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, wstrzymanie zjawiska przemocy domowej, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb (w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”).

Podstawowym celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynacja działań w celu skutecznego rozwiązywania problemów określonych rodzin. Koordynacja ta łączy w sobie konieczność przepływu informacji między instytucjami mogącymi zapewnić pomoc, wypracowanie modelu pomocy dostosowanej do problemów danej rodziny oraz najbardziej efektywne, realne udzielanie pomocy.

5. *Urząd Gminy w Grabowie*

Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

6. *Komenda Powiatowa Policji w Kolnie*

Działania funkcjonariuszy na rzecz dziecka i rodziny realizowane są w oparciu o stałą współpracę z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w celu rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą. W zakresie działań na rzecz rodzin funkcjonariusze podejmują interwencje w zakresie przemocy domowej. To oni najczęściej sporządzają „NK”, która trafia do Zespołu Interdyscyplinarnego, gdzie realizowana jest procedura mająca na celu pomoc rodzinie.

7. *Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej*

Placówki służby zdrowia prowadzą działania pomocowe w zakresie profilaktyki na rzecz dziecka i rodziny, w tym: opieka pielęgniarska, badania profilaktyczne, pomoc niesiona przez pielęgniarki środowiskowe, współpraca z OPS w zakresie opieki nad osobami chorymi, niepełnosprawnymi i seniorami.

8. *Gminny Ośrodek Kultury w Grabowie*

Gminny Ośrodek Kultury w Grabowie prowadzi szeroko rozumianą działalność kulturową, sportowo-rekreacyjną na terenie Gminy Grabowo, skierowaną do osób z różnych grup wiekowych.

9. *Biblioteka Publiczna Gminy Grabowo*

Biblioteka Publiczna Gminy Grabowo prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną i integracyjną społeczności lokalnej. Organizuje między innymi konkursy dla dzieci i młodzieży, lekcje biblioteczne, warsztaty i realizuje różnorodne projekty.

10. *Sądy i kuratorzy sądowi*

Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Pomoc rodzinom w odzyskiwaniu prawidłowych relacji społecznych.

11. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie

Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

12. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kolnie

13. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolnie

14. Organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich

15. Parafia z terenu gminy

VI. CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dziecka w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe Programu:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniechań względem dzieci oraz ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym;
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem wszystkich dzieci i dorosłych wymagających tego rodzaju wsparcia;
- b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia;

- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia;
 - d) współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej i placówce opiekuńczo – wychowawczej;
 - e) realizacja Rządowego Programu Karta Dużej Rodziny;
 - f) przyznawanie i wypłacanie pomocy materialnej w tym stypendiów i zasiłków szkolnych.
- Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie, Urząd Gminy Grabowo, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe.

3. Wspomaganie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia rodzicom zdolności do pełnienia ról rodzicielskich poprzez:

- a) rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną i współpracę z asystentem rodziny;
- b) praca z rodziną biologiczną w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;
- c) promowanie działań na rzecz integracji rodziny i aktywnego spędzania czasu wolnego;
- d) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności korzystania z pomocy rodzin wspierających, które przy wsparciu asystenta rodziny pomagają w opiece i wychowywaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu ról społecznych;
- e) umożliwienie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego oraz prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie, Urząd Gminy Grabowo, Biblioteka Publiczna Gminy Grabowo, Gminny Ośrodek Kultury w Grabowie, placówki oświatowe.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną w tym z placówkami służby zdrowia;
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla osób doznających i stosujących przemoc domową – współpraca z policją i Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;

- c) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- d) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Komenda Powiatowa Policji w Kolnie – Posterunek Policji w Stawiskach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, placówki służby zdrowia, sąd i kuratorzy sądowi.

5. Dążenie do reintegracji rodziny poprzez:

- a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej;
- b) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie przez asystenta rodziny;
- c) współpraca z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie, Urząd Gminy Grabowo, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie.

6. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.

- a) praca asystenta rodziny,
- b) wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- c) zapewnienie różnych form wsparcia dla rodzin m.in. poradnictwa psychologicznego, prawnego.

Realizatorzy: Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy Grabowo,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- placówki oświatowe i kulturalne z terenu Gminy Grabowo,
- Komenda Powiatowa Policji w Kolnie, Posterunek Policji w Stawiskach,
- placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolnie,
- sąd i kuratorzy,
- organizacje pozarządowe.

VIII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzenia zaplanowanych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- poprawa funkcjonowania rodzin niewydolnych wychowawczo, bezradnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Grabowo na lata 2025-2027 są środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań, dotacje, środki budżetu Gminy jak i budżetu Państwa.

X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu. W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie będzie przedkładał Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Ewaluacja posłuży sprawdzeniu jakie wyniki osiągnięto po zrealizowaniu planowanych działań, czy osiągnięto zamierzone efekty.